Погляд на кам'яний вік: життя, смерть та вогонь у давній Україні

Автор: Александр Панько «Фраза»
Редактор
05.02.25 12:33 885

на Фраза Україна →

Дослідницька група під керівництвом Йоханнеса Мюллера з Інституту доісторичної та протоісторичної археології Кільського університету (Німеччина) пролила світло на життя людей, які мешкали понад 5600 років тому неподалеку від Косенівки, Україна.

У статті *«Життя і смерть за часів Трипілля: міждисциплінарний аналіз унікальних людських останків з поселення Косенівка, Україна (3700–3600 рр. до н.е.)»*, опублікованій 11 грудня 2024 року в журналі PLOS ONE, *дослідники* представили перший докладний раціону харчування людей з цієї галузі та дали оцінки причин смерті людей, знайдених тут.

Люди, пов'язані з неолітичною культурою Кукутень-Трипілля, жили по всій Східній Європі приблизно з 5500 до 2750 р. до н. е. Деякі з їх мегапоселень, що налічують до 15 000 жителів, є одними з найрозвиненіших і найбільших поселень міського типу в доісторичній Європі.

Незважаючи на безліч артефактів, залишених трипільцями, археологи виявили дуже мало людських останків. Через це багато аспектів життя цих стародавніх *людей* досі залишаються нерозкритими.

Підпис: «Воїн мідної доби (трипільська археологічна культура), IV тис. до н. е.»

Дослідники вивчили місце поселення біля Косенівки, Україна. Це місце, яке складається з кількох будинків, унікальне наявністю людських останків.

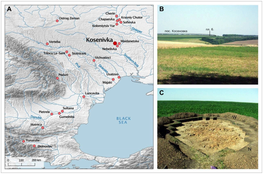

50 фрагментів людських кісток, знайдених серед залишків будинку, належать щонайменше семи особам — *дітям*, дорослим, чоловікам та жінці, можливо, мешканцям будинку. Останки чоловіків із них також були сильно обпалені. *Дослідники* прагнули вивчити можливі причини цих опіків, такі як випадкова пожежа чи рідкісна форма похоронного обряду.

Обгорілі фрагменти кісток було знайдено в центрі будинку, і попередні *дослідження* припускали, що жителі цього місця загинули в пожежі будинку. Розглянувши фрагменти кісток під мікроскопом, *дослідники дійшли* висновку, що спалах, ймовірно, стався незабаром після смерті.

Дослідники припускають, що у разі випадкової пожежі деякі *люди* могли загинути від отруєння чадним газом, навіть якби вони залишили будинок.

З'ідно з радіовуглецевим датуванням, один із людей помер приблизно через 100 років. Смерть цієї людини не може бути пов'язана із пожежею. Дві інші людини, які не зажили черепно-мозкові травми, порушують питання про те, чи могло насильство також зіграти свою роль.

Аналіз знахідок *людських* кісток трипільського періоду показав *дослідникам*, що менше 1% померлих було кремовано та ще рідше поховано в будинку.

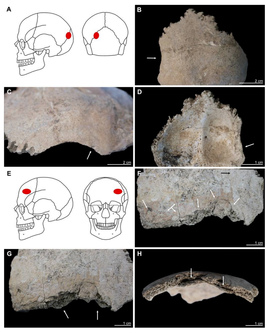

Хоча кістки можуть допомогти археологам припустити, як вмирали давні люди, ці останки також можуть допомогти нам зрозуміти, як вони жили. *Аналізуючи* вуглець та азот, присутні у кістках, а також у зернах та останках тварин, знайдених на місці, *дослідники* визначили, що м'ясо становило менше 10% раціону мешканців.

Це узгоджується із зубами, знайденими дома розкопок, у яких є сліди зносу, що вказують на перехрещування зерна та інших рослинних волокон. Те, що раціон трипільців складався в основному з рослин, підтверджує теорії про те, що велика рогата худоба в цих культурах насамперед використовувалася для удобрення полів та виробництва молока, а не м'яса.

Катаріна Фукс, перший автор *дослідження*, додає: *«Останки скелетів – це справжні біологічні архіви. Хоча дослідження трипільських товариств та умов їхнього життя в найстарішіх міських спільнотах Східної Європи, як і раніше, буде складним завданням, наш „випадок Косенівка" вже показує, що навіть невеликі фрагменти кісток надають велику допомогу... Поєднуючи нову остеологічну, ізотопну, археоботанічну та археологічну інформацію , ми забезпечуємо винятковe розуміння життя - і, можливо, також смерті - цих людей»*.

Читайте Фразу в Google News (натисніть "Підписатися")
Підписуйтесь на канали Фрази в Youtube, Twitter, Instagram, Facebook

Теги: археологія, історія

Зеленський відвідував його у "в'язниці". Куди зникла зірка...

28 смертей: трагедія на Полтавщині, про яку мовчали...

У Дніпрі тренер з гімнастики розбещував 11-річну учениць

Не повернувся після свята останнього дзвоника: на...

Коментарі

Вибір редакції

Всі новини Головне Популярне

13.06.26 11:52
Кардіохірурга Ілліо Ємця підозрюють у сексуальному тиску на співробітниць лікарні

12.06.26 17:11
Директор МВФ попередила про небезпеку штучного інтелекту

12.06.26 17:08
Трамп припісав собі одноосібну перемогу над Іраном

12.06.26 16:50
Норвегія допоможе Україні з ремонтом саркофагу ЧАЕС

12.06.26 16:35
Російські удари по портах Одеської області загрожують обвалом експорту України, — Reuters

12.06.26 15:47
Зеленський звернувся до українців із тривожною заявою

12.06.26 15:36
Зеленський розповів, скільки платитимуть в українській армії

12.06.26 15:32
Нове покоління українських дронів змінило хід війни, — Bloomberg

12.06.26 15:03
Найближчими вихідними дістатися з Києва на Закарпаття буде простіше

12.06.26 14:42
Ціни на нафту впали нижче за психологічну позначку

Фото та Відео

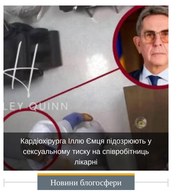

Новини блогосфери

09.06.26 18:33
Путін втратив адекватність

03.05.26 14:11
Чому Україна перетвориться на Нікарагуа

30.04.26 16:52
Доктринальний тупик: чому правильна зброя не змінює результат?

05.04.26 11:29
«Ухилянт» — не причина, а симптом

Опитування

Що ви чекаєте від 2026 року?

- Закінчення війни в Україні
- Глобальну фінансову кризу
- Розвал Європи
- Кінець світу
- Нову пандемію

ГОЛОСУВАТИ

переглянути результати

© 2026 рік «Фраза» — міжнародне онлайн-видання про світову політику, економіку, суспільство, технології та актуальні події. Всі права захищені.
При використанні матеріалів обов'язкове розміщення прямого та відкритого для індексації посилання на сайт «Фраза», розміщеного не нижче третього абзацу.
Редакція «Фрази» може не поділяти думку авторів публікацій, проте забезпечує свободу висловлення поглядів відповідно до загальновизнаних принципів свободи слова та журналістських стандартів.

Статті

09.06.26 16:04
ЧС з футболу 2026: головне про історичний Мундіаль
Автор: Александр Панько

Дайджест

10.06.26 10:58
У 2025 році зафіксовано рекордну кількість конфліктів у світі
Автор: BBC